

ଉପକ୍ରମଣିକା

ଅଧିକାଂଶ ମୂଳ ଫସଲକୁ ସାମିତ ପରିମାଣର ଖାଦ୍ୟସାର ଯୋଗାଇଥାଏ । ତେଣୁ ଅମଳ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୂଳର ଭୌତିକ ଅବସ୍ଥାରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ପାଇଁ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥାଏ । ଏକ ଟନ୍ ଧାନ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଫସଲ ମାଟିରୁ ୧୦-୧୫ କି.ଗ୍ରା. ଯବକ୍ଷାର, ୨-୩ କି.ଗ୍ରା. ଫସ୍ଫରସ୍ ଓ ୧୫-୨୦ କି.ଗ୍ରା. ପଟାସିଅମ୍ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ । ଏହାକୁ ଆଧାର କରି ସାର ପ୍ରୟୋଗ ପରିମାଣ ଓ ପ୍ରକାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଏ । ତେବେ ମୂଳର ପ୍ରକାରଭେଦ, ରାସ କରାଯାଉଥିବା ଋତୁ, ଫସଲ ଅବସ୍ଥା, ସ୍ଥାନୀୟ ପାଣିପାଗ ଓ ସାର ପ୍ରୟୋଗ ଦକ୍ଷତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଏଥିରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତକରାଯାଇପାରେ ।

ଖାଦ୍ୟସାର ଆବଶ୍ୟକତା

ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଖାଦ୍ୟସାର			
ଜଳ ଓ ବାୟୁରୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥାଏ	ଭୂମିରୁ ଆୟତ୍ତ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥାଏ		
୧. ଅଙ୍ଗାର	ମୁଖ୍ୟ ଖାଦ୍ୟସାର		ଅଣୁସାର
୨. ଉଦ୍‌ଜାନ	ପ୍ରାଥମିକ ଖାଦ୍ୟସାର	ଦ୍ୱିତୀୟକ ଖାଦ୍ୟସାର	
୩. ଅମ୍ଳଜାନ	୧. ଯବକ୍ଷାରଯାନ	୧. ଦୂନ	୧. ଦସ୍ତା
	୨. ଫସ୍ଫରସ	୨. ମାଗନେସିୟମ	୨. ତମ୍ବା
	୩. ସ୍ଫଟାସ	୩. ଗନ୍ଧକ	୩. ମାଙ୍ଗନିଜ
			୪. କୋବ୍‌ଲଟ
			୫. ବୋରନ୍
			୬. ମଲିବ୍‌ଡେନମ୍
			୭. କ୍ୟୁପିରନ୍
			୮. ନିକେଲ

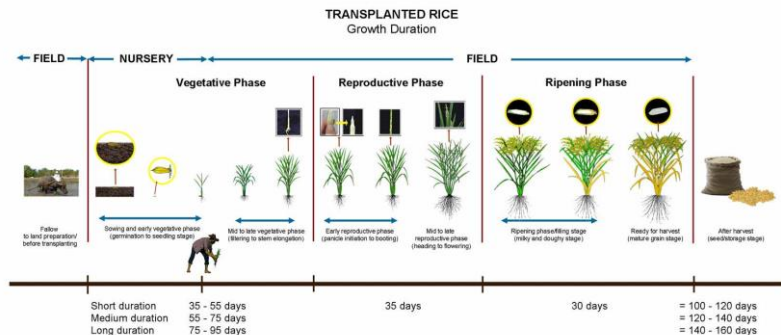
ଉପସାର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ

- ଯଥାସମ୍ଭବ ଜୈବିକ ସାର (ସଡ଼ା ଖତ, କମ୍ପୋଷ୍ଟ, ନଡ଼ା, କୁଣ୍ଡା, ପତ୍ର) ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ । ଏହାକୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ତଳି ପଟାଳିରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରେ ।
- ମୂଳର ପ୍ରକାର ଓ ଆଶା କରୁଥିବା ଅମଳ ଅନୁସାରେ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ । ମଟାଳ ଦୋରସା ମାଟିରେ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୨ ଟନ୍ ଅମଳ ପାଇବା ପାଇଁ ୨୦ କି.ଗ୍ରା. ଯବକ୍ଷାର ଓ ୫ କି.ଗ୍ରା. ଫସ୍ଫରସ୍ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । ବାଲିଆ ଜମିରେ ଏଥିସହିତ ୧୦-୧୫ କି.ଗ୍ରା. ପଟାସିଅମ୍ ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ । ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୩ ଟନ୍ ଅମଳ ପାଇବା ପାଇଁ ଏହି ପରିମାଣକୁ ଦ୍ୱିଗୁଣିତ କରନ୍ତୁ ।
- ରୋଇବା ପୂର୍ବରୁ ସମସ୍ତ ଫସ୍ଫରସ ଓ ପଟାସ ଏବଂ ୧୦% ଯବକ୍ଷାର ସମାନ ଭାବେ ଜମିରେ ପକାନ୍ତୁ । ଛଟାବୁଣା କରାଯାଉଥିଲେ, ଗଜା ହେବାର ୧୦-୧୫ ଦିନ ପରେ ଜମିରେ ବତର ଥିବାବେଳେ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ଗଛ ହେବାର ୩ ଦିନ ଓ ୫୦-୬୦ ଦିନ (ଥୋଡ଼ି ଅବସ୍ଥା) ପରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ଯବକ୍ଷାର ସାରକୁ ଦୁଇ ସମାନ କିଣ୍ଡରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଉଚିତ୍ ।
- ଫସଲ କିଆରୀରେ ପାଣି ଥିବାବେଳେ ସବୁଆଡ଼େ ସମାନ ଭାବେ ରାସାୟନିକ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ।
- ପାରମ୍ପରିକ କିସମରେ ଅନୁମୋଦିତ ପରିମାଣ ଠାରୁ ଅଧିକ ସାର ବ୍ୟବହାର କଲେ ଏହା ଖାଦ୍ୟସାର ଗ୍ରହଣ କରିପାରେ ନାହିଁ ଓ ଗଛ ପଡ଼ି ଯାଇଥାଏ ।

ରାସାୟନିକ ସାରର ପରିମାଣ ଓ ପ୍ରୟୋଗ ସମୟ ଉଲ୍ଲେଖ ଆଇ ଏକ ଫସଲ କ୍ୟାଲେଣ୍ଡର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ । ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶା ଯାଇଥିବା ଫସଲର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ରାସାୟନିକ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ।

ସୁରକ୍ଷା ନିୟମ

- ଏକ କି.ଗ୍ରା. ସାର ପାଇଁ ୫ କି.ଗ୍ରା. ଧାନ ମୂଲ୍ୟରୁ ଅଧିକ ଦେବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲେ ରାସାୟନିକ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
- ରାସାୟନିକ ସାରକୁ ଶୁଖିଲା ଓ ଥଣ୍ଡା ସ୍ଥାନରେ ସାଇତି ରଖିବା ଦରକାର ।
- ଏସବୁ ପଦାର୍ଥ ବିଷାକ୍ତ ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ଶିଶୁମାନଙ୍କଠାରୁ ଦୂରରେ ରଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଫସଲର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ରାସାୟନିକ ସାର ପ୍ରୟୋଗ

ଓଡ଼ିଶାରେ ଧାନ ଆଧାରିତ ଫସଲ ପଛତର ଉତ୍ପାଦିତା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ କୃଷକଙ୍କ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି

Website: www.rkbodisha.in, Email: contact@rkbodisha.in

